

Ons kenmerk: ACM/DE/2015/202163

Zaaknummer: 14.1362.52

BESLUIT

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	3
2	Inleiding	3
3	Procedure van totstandkoming van dit besluit	4
4	Wettelijk kader	5
5	Het voorstel	7
5.1	Aanleiding voorstel en gevolgde procedure	7
5.2	Toelichting op de voorgestelde wijzigingen	7
6	Beoordeling	9
6.1	Gevolgde procedure	9
6.2	Voorgestelde wijzigingen	9
7	Dictum	11
	Bijlage 1 – Vastgestelde wijzigingen	12

1 Samenvatting

1. Vereniging Netbeheer Nederland (hierna: Netbeheer Nederland) heeft een voorstel ingediend voor het wijzigen van de Systeemcode Elektriciteit (hierna: de Systeemcode). De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) neemt de voorgestelde wijzigingen van Netbeheer Nederland over. Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken.
2. De wijziging betreft het bepalen van een middenprijs om 'reverse pricing' te voorkomen. Het doel van deze wijziging is voorkomen dat grote en ondoelmatige verschuivingen van het saldo van de onbalansverrekening tussen tariefbetalers en programmaverantwoordelijken plaatsvinden. Dit kan gebeuren in de situatie dat de prijs van onbalans met het karakter 'afnemen' lager ligt dan de onbalansprijs met het karakter 'invoeden' ('reverse pricing'). In een 'normale' marktsituatie geldt kan dit zich slechts voor kleine volumes voordoen. Maar doordat het sinds 2012 mogelijk is om met ex-post nominaties te handelen tegen de vastgestelde prijzen, kan achteraf met grote volumes tegen deze prijzen worden gehandeld. Deze mogelijkheid is niet beoogd met de invoering van de ex-post nominaties, en levert een negatief maatschappelijk welvaartseffect op. Met de wijzigingen van de Systeemcode wordt reverse pricing voorkomen.

2 Inleiding

3. Met dit besluit geeft ACM uitvoering aan artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998. Op grond hiervan stelt ACM voorwaarden vast naar aanleiding van een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De gezamenlijke netbeheerders worden statutair vertegenwoordigd door Netbeheer Nederland.
4. ACM geeft met dit besluit haar oordeel over het op 17 december 2014 ontvangen voorstel van Netbeheer Nederland tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 31 van de E-wet.
5. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 3 van dit besluit bevat de gevolgde procedure. Hoofdstuk 4 bevat het geldende wettelijk kader. Het ontvangen voorstel en relevante informatie die ACM eventueel naar aanleiding van het voorstel heeft ontvangen zijn samengevat in hoofdstuk 5. ACM beschrijft haar beoordeling van de aanvraag in hoofdstuk 6. ACM eindigt haar besluit met het dictum (hoofdstuk 7).
6. ACM heeft één bijlage toegevoegd aan het besluit. Deze bijlage is onderdeel van dit besluit en bevat de vastgestelde wijzigingen.

3 Procedure van totstandkoming van dit besluit

7. In dit hoofdstuk beschrijft ACM de procedure die zij heeft gevolgd bij de totstandkoming van dit besluit.
8. Bij brief 15 december 2014, ontvangen op 17 december 2014¹, heeft Netbeheer Nederland bij ACM een voorstel ingediend tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 31 van de E-wet. Het voorstel bevat wijzigingen van de Systeemcode.
9. Teneinde een zorgvuldige besluitvorming te waarborgen, heeft ACM het voorstel voor een periode van twee weken ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. Van de terinzagelegging is kennis gegeven in de Staatscourant van 23 januari 2015.² ACM heeft hiermee belanghebbenden in de gelegenheid gesteld schriftelijk zienswijzen te geven op het voorstel. Tevens zijn belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen mondeling te geven of toe te lichten.
10. ACM heeft geen zienswijzen ontvangen.
11. Op grond van de notificatierichtlijn³ dienen lidstaten ieder ontwerp voor technische voorschriften voor te leggen aan de Europese Commissie.
12. ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat als bedoeld in de notificatierichtlijn. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden.

---

¹ Met kenmerk BR-14-1010, kenmerk ACM: 2014103560.

² Stcrt 2015, 1906.

³ Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften.

4 Wettelijk kader

13. In dit hoofdstuk beschrijft ACM de bepalingen die gezamenlijk het wettelijk kader vormen voor dit besluit.
14. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders betreft een voorstel tot wijziging van de voorwaarden bedoeld in artikel 31 van de E-wet.
15. Artikel 31, eerste lid, van de E-wet luidt:
  1. *Met inachtneming van de in artikel 26b bedoelde regels en de in artikel 6 van verordening 714/2009 bedoelde netcodes zenden de gezamenlijke netbeheerders aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de door hen jegens afnemers te hanteren voorwaarden met betrekking tot:*
    - a. *de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het in werking hebben van de netten, het voorzien van een aansluiting op het net en het uitvoeren van transport van elektriciteit over het net,*
    - b. *de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het meten van gegevens betreffende het transport van elektriciteit;*
    - c. *de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet enerzijds en afnemers en de overige netbeheerders anderzijds zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van de systeemdiensten,*
    - d. *de gebiedsindeling van de netbeheerders,*
    - e. *de regeling van de samenwerking tussen de netbeheerders ten aanzien van de uitvoering van de taken, bedoeld in de onderdelen a, b en c, alsmede ten behoeve van het waarborgen van het netbeheer van alle netten en het transport van elektriciteit in buitengewone omstandigheden,*
    - f. *de kwaliteitscriteria waaraan netbeheerders moeten voldoen met betrekking tot hun dienstverlening, welke in ieder geval betrekking hebben op te hanteren technische specificaties, het verhelpen van storingen in het transport van elektriciteit, de betalingsvoorwaarden, de klantenservice en het voorzien in compensatie bij ernstige storingen,*
    - g. *de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet uitvoering geeft aan zijn taak de leveringszekerheid te waarborgen en de wijze waarop productiereservecapaciteit wordt aangehouden en ingezet,*
    - h. *de wijze waarop de netbeheerder afnemers die producent zijn objectief, transparant en niet-discriminatoir op het net aansluit, rekening houdend met de kosten en baten van de onderscheiden technieken met betrekking tot hernieuwbare energiebronnen, decentrale productie en warmtekrachtkoppeling,*
    - i. *de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet jegens de andere netbeheerders en de afnemers de energiebalans handhaaft,*
    - j. *het realiseren van koppelingen tussen en het verrichten van reparaties aan de netten,*

k. de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet enerzijds en afnemers en de overige netbeheerders anderzijds zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het verstrekken van informatie die noodzakelijk is voor een goede uitvoering van verordening 714/2009 en de daarop gebaseerde richtsnoeren.

16. Artikel 33 van de E-wet luidt:

- 1. De gezamenlijke netbeheerders voeren overleg met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt over de voorstellen met betrekking tot de tariefstructuren en de voorwaarden, bedoeld in de artikelen 27, 31 en 32, eerste lid.*
- 2. In de voorstellen die aan de Autoriteit Consument en Markt worden gezonden, geven de gezamenlijke netbeheerders aan welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de organisaties, bedoeld in het eerste lid, naar voren hebben gebracht.*
- 3. (...)*

17. Artikel 36 van de E-wet luidt:

- 1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tariefstructuren en voorwaarden vast met inachtneming van:*
  - a. het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als bedoeld in artikel 27, 31 of 32 en de resultaten van het overleg, bedoeld in artikel 33, eerste lid,*
  - b. het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening,*
  - c. het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt,*
  - d. het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers*
  - e. het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders,*
  - f. het belang van een objectieve, transparante en niet discriminatoire handhaving van de energiebalans op een wijze die de kosten weerspiegelt,*
  - g. de in artikel 26b bedoelde regels en*
  - h. verordening 714/2009 en de richtlijn.*
- 2. De Autoriteit Consument en Markt stelt de voorwaarden niet vast dan nadat zij zich met inachtneming van artikel 5 van de richtlijn ervan vergewist heeft dat de voorwaarden de interoperabiliteit van de netten garanderen en objectief, evenredig en niet-discriminatoire zijn, alsmede voor zover dat op grond van de notificatierichtlijn noodzakelijk is, aan de Europese Commissie in ontwerp zijn meegedeeld en de van toepassing zijnde termijnen, bedoeld in artikel 9 van de notificatierichtlijn, zijn verstreken.*

5 Het voorstel

18. In dit hoofdstuk geeft ACM een samenvatting van het ontvangen voorstel.

5.1 Aanleiding voorstel en gevolgde procedure

19. Netbeheer Nederland noemt als aanleiding voor het voorstel dat het bij de verrekening van onbalansstarieven binnen de huidige regelgeving mogelijk is dat negatieve maatschappelijk welvaartseffecten optreden, sinds zogeheten 'ex-post nominaties' mogelijk zijn, door de wijziging van de Systeemcode op 14 februari 2012. Met ex-post nominaties is het voor programmaverantwoordelijken mogelijk om transacties, tot ná het moment van uitvoering (D+1, 10:00 uur), in een wijziging op een goedgekeurd energieprogramma te verwerken.
20. Er kan zich de situatie voordoen dat de prijs van onbalans met het karakter 'afnemen' een lagere prijs heeft dan de prijs van onbalans met het karakter 'invoeden'. In een programmatijdseenheid (PTE) waarbij in de onbalansverrekening toestand 2 geldt, kunnen twee of meer programmaverantwoordelijken desgewenst ex-post een transactie aangaan om hun onbalansvolumes te vergroten. Daarmee wordt het overdrachtseffect voor het saldo van de onbalansverrekening in hun richting verhoogd.
21. Het voorstel gaat dit effect tegen, door in een dergelijk situatie een onbalansprijs vast te stellen op de middenprijs van 'afnemen' en 'invoeden'.

5.2 Toelichting op de voorgestelde wijzigingen

22. Het voorstel wordt in deze paragraaf beschreven.
23. Netbeheer Nederland heeft een illustratief voorbeeld geschetst van de 'reverse pricing'-praktijk. Hierbij is van belang dat de opregelprijs is, de onbalansprijs voor een programmaverantwoordelijke met karakter 'afnemen' en de afregelprijs de onbalansprijs voor een programmaverantwoordelijke met karakter 'invoeden'
- Op 24 juni 2013, in PTE 65 (van 16.00 tot 16.15 uur), was de opregelprijs € 36,- en de afregelprijs bedroeg € 48,-. Programmaverantwoordelijke a (PVa) kan ex-post 1000 MWh aan Programmaverantwoordelijke b (PVb) verkopen. PVa betaalt daarvoor aan PVb. PVa heeft nu een overschot van 1000 MWh, PVb heeft een tekort van 1000 MWh. PVa ontvangt voor het overschot (€ 48,- *1000=) € 48.000,-. PVb betaalt voor het tekort (€ 36,- *1000=) € 36.000,-. Het nettoresultaat van deze transacties in onbalans levert de programmaverantwoordelijken samen € 12.000,- op. Deze transacties kunnen met een onbepaald veelvoud van dit volume worden uitgevoerd.
24. Netbeheer Nederland heeft geconstateerd dat over een periode van 1 januari 2013 tot en met 31 augustus 2014 is gebleken dat in 18 procent van de PTE's sprake kan zijn van 'reverse pricing'. In 2,8 procent van de gevallen waarbij regeltoestand 2 van toepassing was, is 'reverse pricing' ook daadwerkelijk opgetreden.

25. Netbeheer Nederland stelt daarom voor om voor het geval 'reverse pricing' optreedt niet de daadwerkelijke prijzen maar een middenprijs te hanteren. Dit wordt bereikt door artikel 3.9.5 van de Systeemcode aan te passen en een middenprijs te introduceren. Artikel 3.9.5 schrijft de vaststelling van de onbalansprijs, als regeltoestand 2 van toepassing is, voor. Netbeheer Nederland stelt voor onderdeel c toe te voegen voor een situatie waarbij de middenprijs niet hoger is dan de prijs voor opregelen van een afwijking (onbalans) met het karakter 'afnemen'. Netbeheer Nederlands stelt ook voor onderdeel d toe te voegen voor een situatie waarbij de middenprijs niet lager is dan de prijs voor afregelen voor een afwijking met het karakter 'invoeden'.
26. Voor de gevallen dat er geen 'reverse pricing optreedt' blijven de bestaande artikelen (artikel 3.9.5 onderdelen a en b van de Systeemcode) voor het vaststellen van de onbalansprijs van toepassing: Onderdeel a van artikel 3.9.5 blijft van toepassing voor situaties waarbij de middenprijs hoger is dan de prijs voor opregelen, en onderdeel b blijft onverminderd van toepassing voor situaties waarbij de middenprijs lager is dan de prijs voor afregelen.
27. Netbeheer Nederland stelt ook voor om de definitie van de 'middenprijs' aan de definities toe te voegen, als onderdeel g van artikel 3.9.1 van de Systeemcode. Deze definitie luidt als volgt: "het gemiddelde van de prijs per kWh, bepaald per programma tijdseenheid, van de laagste bieding voor opregelen aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de prijs per kWh, bepaald per programmatijdseenheid, van de hoogste bieding voor afregelen aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet." Deze toevoeging werkt ook door in artikel 3.9.6, maar wijzigt het artikel inhoudelijk niet, volgens Netbeheer Nederland.
28. Tevens heeft Netbeheer Nederland wijzigingen van redactionele aard voorgesteld. De zinsneden 'niet stijgende reeks noch een continue' en 'niet dalende reeks noch een continue' horen niet van toepassing te zijn in onderdelen d en e van artikel 3.9.1a. In de huidige codetekst hebben onderdeel d en e dezelfde strekking als onderdeel f. De zinsneden zijn per abuis in het vaststellingsbesluit (102055/5) terechtgekomen. Ook wordt in artikelen 3.9.1a en 3.9.5 de regeltoestand "+2" vervangen door "2".

6 Beoordeling

29. In dit hoofdstuk licht ACM toe hoe zij het voorstel heeft beoordeeld.

6.1 Gevolgde procedure

30. ACM constateert op grond van het voorstel dat op 13 november 2014 een overleg met representatieve organisaties heeft plaatsgevonden als bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de E-wet. In het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en tevens is aangegeven welke gevolgtrekkingen zijn verbonden aan de zienswijzen die organisaties naar voren hebben gebracht.
31. Naar het oordeel van ACM voldoet het voorstel van Netbeheer Nederland daarmee aan het vereiste bepaald in artikel 33, tweede lid, van de E-wet.

6.2 Voorgestelde wijzigingen

32. ACM beoordeelt in deze paragraaf het voorstel van Netbeheer Nederland per onderdeel.
33. De invoering van ex-post nominaties bij besluit 103951/16 van 31 januari 2012 had als doel een drempel weg te halen voor toetreding tot de intra-day handel, door het verminderen van financiële risico's. Het door Netbeheer Nederland in dit voorstel geschetste mogelijke problematiek van 'reverse pricing' was destijds niet voorzien. ACM is van mening dat deze problematiek onwenselijk is en voorkomen dient te worden omdat 'reverse pricing' de onbalansmarkt verstoort.
34. Het bepalen van een middenprijs als regeltoestand 2 zich voordoet en een 'reverse pricing'-mogelijkheid bestaat, lost het geconstateerde probleem op. Tevens is de verwachting dat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet hiervan netto geen voordeel verkrijgt ten opzichte van marktpartijen ; zij betaalt weliswaar, in het geval van afregelen, minder dan de daadwerkelijke prijs, maar tijdens het opregelen betaalt zij meer dan de daadwerkelijke prijs. Aangezien tijdens regeltoestand 2 beide situaties zich kunnen voordoen, zal het resultaat naar verwachting neutraal zijn.
35. Bij de berekening van de onbalansprijs wordt, zoals beschreven in artikel 3.9.5, bij de biedprijs nog een prikkelcomponent toegevoegd. Deze prikkelcomponent wordt per week berekend afhankelijk van de onbalans in de voorgaande perioden. Een 'reverse pricing'-situatie kan pas echt het door Netbeheer Nederland beschreven probleem opleveren als het prijsverschil tussen het afregelende vermogen en het opregelend vermogen minimaal twee keer de hoogte van de prikkelcomponent is, omdat voor het winstgevend gebruik maken van de 'reverse pricing' situatie twee transacties nodig zijn waarbij beide keren een prikkelcomponent moet worden betaald. Pas bij dit prijsverschil kunnen de in paragraaf 24 beschreven onwenselijke effecten zich door ex-post nominaties voordoen omdat er dan pas winst kan worden gemaakt. Een alternatief voor het voorstel van Netbeheer Nederland zou daarom geweest zijn om pas

bij een afwijking van meer dan twee keer de prikkelcomponent de afrekening op basis van de middenprijs te laten plaatsvinden. ACM is echter van mening dat de prikkelcomponent als doel heeft om partijen te prikkelen om onbalans te voorkomen. De prikkelcomponent moet daarom zelfstandig worden beschouwd en niet verdwijnen door een verrekening in de biedingen. Ook zou deze oplossing voor een minder transparante markt zorgen omdat een complexer algoritme met meer afhankelijkheden zou moeten worden geïntroduceerd.

36. ACM is van oordeel dat de voorgestelde wijzigingen niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet. De wijziging van artikel 3.9.5 van de Systeemcode heeft tot gevolg dat, bij regeltoestand 2, het risico van overdracht zich niet meer voor kan doen omdat de middenprijs wordt gehanteerd zodat er geen prijsverschillen meer bestaan. Met de maatregel kan het doel dan ook worden bereikt.
37. ACM heeft geconstateerd dat de toevoeging van de definitie van de 'middenprijs', als onderdeel g van artikel 3.9.1 van de Systeemcode, niet in strijd is met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet.
38. ACM heeft geconstateerd dat de toevoeging ook doorwerkt in artikel 3.9.6, maar dat het artikel inhoudelijk niet wordt gewijzigd. De wijziging is niet in strijd met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet.
39. De redactionele wijzigingen verbeteren naar het oordeel van ACM de kwaliteit van de Systeemcode en hebben geen inhoudelijk onwenselijke gevolgen. ACM volgt de vervanging van regeltoestand "+2" door "2", omdat deze regeltoestand niet een richting aangeeft, hetgeen bij regeltoestand "+1" met het plusteken wel wordt aangegeven. ACM heeft daarnaast, voor de leesbaarheid, de begrippen in de bestaande opsomming in artikel 3.9.1 met letters aangegeven.
40. Naar het oordeel van ACM zijn de voorgestelde wijzigingen niet in strijd met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de E-wet.

7 Dictum

41. Gelet op het voorgaande en op grond van artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 stelt de Autoriteit Consument en Markt de voorwaarden als bedoeld in artikel 31 van de Elektriciteitswet 1998 vast met dien verstande dat de Systeemcode Elektriciteit wordt gewijzigd conform de wijzigingen opgenomen in bijlage 1 bij dit besluit.
42. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant, waarbij tevens de vastgestelde wijzigingen bekend worden gemaakt. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.
43. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Den Haag,

Datum: 28 mei 2015

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.
dr. F.J.H. Don
bestuurslid

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij ACM, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wetbestuursrecht, ACM verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Bijlage 1 – Vastgestelde wijzigingen

**Bijlage behorende bij het besluit met kenmerk ACM/DE/2015/202163
in zaak 14.1352.52 van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de voorwaarden als
bedoeld in artikel 31 van de E-wet.**

Artikel I

De Systeemcode Elektriciteit wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3.9.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het begrip “opregelen” wordt opgesomd met: a.
2. Het begrip “afregelen” wordt opgesomd met: b.
3. Het begrip “prijs voor opregelen” wordt opgesomd met: c.
4. Het begrip “prijs voor afregelen” wordt opgesomd met: d.
5. Het begrip “prikkelcomponent” wordt opgesomd met: e.
6. Het begrip “regeltoestand” wordt opgesomd met: f.
7. Het begrip “balans-delta” wordt opgesomd met: g.
8. In onderdeel g wordt “.” vervangen door: ;
9. Na onderdeel g wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
  - h. middenprijs: het gemiddelde van de prijs per kWh, bepaald per programma tijdseenheid, van de laagste bieding voor opregelen aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de prijs per kWh, bepaald per programmatijdseenheid, van de hoogste bieding voor afregelen aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

B

Artikel 3.9.1a wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdelen d en e vervalt telkens “niet stijgende reeks noch een continue”. Na “vormt” wordt telkens ingevoegd: uitsluitend
2. In onderdelen f en g vervalt telkens na “regeltoestand”: +

C

In het opschrift van artikel 3.9.4 wordt na “+1” ingevoegd: is

D

Artikel 3.9.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift vervalt na “regeltoestand”: +
2. In onderdeel a wordt na “elektrische energie” ingevoegd: en de middenprijs hoger is dan de prijs voor opregelen,
3. Na “gelijk aan de” wordt, in onderdeel a, “prijs voor opregelen” vervangen door: middenprijs
4. In onderdeel a wordt na “betaalt” ingevoegd: de
5. In onderdeel b wordt na “elektrische energie” ingevoegd: en de middenprijs lager is dan de prijs voor afregelen,
6. Na “gelijk aan de” wordt in onderdeel b “prijs voor afregelen” vervangen door: middenprijs.
7. In onderdeel b wordt na “aan de programmaverantwoordelijke” “.” vervangen door: ;
8. Na onderdeel b, worden twee onderdelen ingevoegd, luidende:
  - c. Indien de in 3.7.5 genoemde afwijking het karakter heeft van afnemen van elektrische energie en de middenprijs niet hoger is dan de prijs voor opregelen, wordt de onbalansprijs voor de desbetreffende programmaverantwoordelijke gelijk aan de prijs voor opregelen vermeerderd met de prikkelcomponent. In dit geval betaalt de programmaverantwoordelijke aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet;
  - d. Indien de in 3.7.5 genoemde afwijking het karakter heeft van invoeden van elektrische energie en de middenprijs niet lager is dan de prijs voor afregelen, wordt de onbalansprijs voor de desbetreffende programmaverantwoordelijke gelijk aan de prijs voor afregelen verminderd met de prikkelcomponent. In dit geval betaalt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet aan de programmaverantwoordelijke.

E

Artikel 3.9.6 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift vervalt: “het gemiddelde van de laagste bieding aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet voor het opregelen en de hoogste bieding voor afregelen;”
2. In onderdeel a wordt “gelijk aan de prijs voor opregelen” vervangen door: de middenprijs
3. In onderdeel b wordt “gelijk aan de prijs voor afregelen” vervangen door: de middenprijs